

ČESKÁ ASTRONOMICKÁ SPOLEČNOST

sekretariát: Královská obořa 233, 170 21 Praha 7, tel.: 02/33377204

Tiskové prohlášení České astronomické společnosti číslo 25 z 6.června 2001

Antonín Bečvář – astronom, který miloval mraky

Dne 10. června 2001 uplyne 100 roků od narození významného českého astronoma 20. století RNDr. Antonína Bečváře. Antonín Bečvář za sebou zanechal řadu zajímavých a významných prací. Jeho velkolepé dílo – hvězdné atlasy – ho proslavily po celém světě a staly se opravdovým fenoménem v oblasti hvězdné kartografie. Zasloužil se o vybudování hvězdárny na Skalnatém Plese ve Vysokých Tatrách, jejímž byl prvním ředitelem. Vybuřoval i malou hvězdárničku v Brandýse nad Labem.

RNDr. Antonín Bečvář se narodil 10. června 1901 ve Staré Boleslavi. Od 16ti let žil v Brandýse nad Labem, kde v roce 1927 postavil na zahradě rodinné zemědělské usedlosti malou hvězdárnu. Ta se záhy stala známým místem astronomického pozorování a Bečváře začali navštěvovat významní astronomové té doby.

Studoval klimatologii a astronomii na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Svá studia ukončil disertační prací z oboru meteorologie v roce 1934. Antonín Bečvář měl od dětství velmi podlomené zdraví, a proto na svoji vědeckou dráhu mohl nastoupit až ve více jak 30 letech, kdy se jeho zdravotní stav stabilizoval. V roce 1937 přijal místo státního klimatologa ve Vysokých Tatrách. Po Mnichovské dohodě v roce 1938 musela být Československá astrofyzikální observatoř ve Staré Dale (dnešní Hurbanovo) na Slovensku zrušena. Tehdy Bečvář velmi úspěšně zapůsobil na slovenskou vládu a prosadil, aby výkonný reflektor o průměru 600 mm byl převezen na nové místo na Skalnaté Pleso, kde v letech 1941 – 1943 inicioval výstavbu nové horské hvězdárny. Ta se stala jedinou vysokohorskou observatoř v tehdejší Československu a je jednou z nejvýše položených hvězdáren v Evropě. Hvězdárna na Skalnatém Plese se za dobu své existence stala uznávaným vědeckým ústavem a pod jejími kopulemi se vystřídalo mnoho věhlasných astronomů.

Na Skalnatém Plese Dr. Antonín Bečvář položil základ svému budoucímu životnímu triumfu – hvězdným atlasům. V roce 1948 dokončil se svými spolupracovníky svůj první hvězdný atlas - Atlas Coeli, který krátce po českém vydání vyšel i v zahraničí (v nakladatelství Sky Publishing Corporation Cambridge, Massachusetts pod názvem Atlas of heavens) a stal se skutečným fenoménem v oblasti hvězdné kartografie. V roce 1951 byl padesátiletý světově uznávaný vědec z observatoře na Skalnatém Plese propuštěn. Vrátil se zpět do Brandýsa nad Labem, opravil si hvězdárničku a započal práci na dalších hvězdných atlasech. V Brandýse nad Labem vytvořil velkolepou trilogii hvězdných atlasů – atlasy Eclipticalis (1958), Borealis (1962) a Australis (1964), které vyšly též v zahraničí.

Po celou dobu svého pobytu v Tatrách se zabýval fotografováním a studiem mraků. Jeho usilovná a systematická práce vyústila v roce 1953 ve vydání neobyčejného díla - Atlasu horských mraků. Bečvář byl člověk se širokým spektrem zájmů. Kromě astronomie se věnoval meteorologii, rád fotografoval, hrál velmi dobře na klavír a housle a v neposlední řadě byl náruživým turistou a oddaným obdivovatelem hor. V roce 1948 vydal barevnou publikaci Vysoké Tatry. Napsal i literární novelu Jediné léto, která vyšla ve válečném roce 1940.

10. ledna 1965 Dr. Antonín Bečvář v Brandýse nad Labem zemřel. Tehdy prof. Zdeněk Kopal, světově uznávaný astronom českého původu, v nekrologu pro magazín Nature napsal :

„Smrtí Dr. Antonína Bečváře ztratili českoslovenští astronomové jednoho ze svých nejvýznamnějších kolegů a svět nejdůležitějšího přispěvatele astronomické kartografii všech dob.“

Štěpán Ivan Kovář
místopředseda České astronomické společnosti

Ke 100. výročí narození Dr. Antonína Bečváře vychází monografie Štěpána Ivana Kováře „Antonín Bečvář – astronom, který miloval mraky“, kterou stručně představujeme:

Exkluzivně vypravená kniha předkládá život jednoho z nejvýznamnějších českých astronomů 20. století, který se světově proslavil svými hvězdnými atlasy, které dalece přesáhly jak hranice našeho kontinentu, tak i dobu, kdy je vytvořil. Antonín Bečvář v letech 1941 - 1943 realizoval stavbu observatoře na Skalnatém Plese ve Vysokých Tatrách, která se záhy stala uznávaným vědeckým ústavem. Přesto byl světově proslulý vědec A. Bečvář v roce 1951 propuštěn. Vrátil se zpět do Brandýsa nad Labem, kde stranou oficiálního vědeckého světa dokončil své velkolepé dílo hvězdných atlasů.

Předloženým sborníkem tak splácíme velký dluh, který pociťujeme všichni, kdož jsme sami prožili větší část svých životů v pohnutém 20. století, vůči osobnosti, která se vskutku výjimečně zasloužila o dobré jméno naší astronomie doma i v cizině, píše Jiří Grygar v úvodu monografie.

Předmluva	RNDr. Jiří Grygar, CSc.
Nakladatelství	Nakladatelství PhDr. Milana Nováka, Brandýs nad Labem
Rozměry	325 x 235 mm
Počet stran	70
Počet obrázků	cca 50 + exkluzivní barevná příloha
Papír	křída
Vazba	pevná vazba v plátně
Cena	předpokládaná cena 225,-Kč

V rámci projektu připomínajícího osobnost A. Bečváře se konaly a budou konat následující akce:

Pátek 1. 6. 2001 - Skalnaté Pleso *

10.00 hod Odhalení pamětní desky na Skalnatém Plese

Pátek 1. 6. 2001 - AÚ SAV Stará Lesná *

13.00 hod Vernisáž výstavy - Štěpán Ivan Kovář
Odborný seminář
Účast členů vlády SR a představitelů SAV

Středa 6. 6. 2001 - Akademie věd ČR

10.00 hod Tisková konference (moderuje J. Grygar)

Středa 6. 6. 2001 - Štefánikova hvězdárna, Praha

18.30 hod Přednáška o životě a díle A. Bečváře (Š. I. Kovář)

Pátek 8. 6. 2001 - Národní technické muzeum, Praha

17.00 hod Vernisáž výstavy, přednáška, představení monografie (Š.I.Kovář)
- zahajuje RNDr. Jiří Grygar, CSc.

Neděle 10. 6. 2001 - Brandýs nad Labem

- 13.30 hod Otevření výstavy v Okresním muzeu - Arnoldinovský dům, náměstí
14.30 hod Odhalení pamětní desky na domě A. Bečváře Na nižším hrádku
15.00 hod Zahájení oslav na zámku, vernisáž, přednáška, představení monografie
- Š.I.Kovář, zahajuje RNDr. Jiří Grygar, CSc.

*) Projekt ve Slovenské republice pořádá Slovenská astronomická spoločnosť pri SAV

Autor projektu : Štěpán Ivan Kovář (kovar@metrostav.cz)

Životopisná data

- 1976 Narozen v Praze.
1990 - 1994 Akademické gymnázium v Praze.
1994 - 1996 Zaměstnán jako programátor ve spediční společnosti.
od 1996 Zaměstnán jako programátor v [Metrostav a.s.](http://www.metrostav.cz)
od 1996 Studuje ČVUT, [Fakultu stavební](http://www.fakulta.stavebni.cz).
léto 2000 Studijní pobyt v [CERNu](http://www.cern.ch), Ženeva, Švýcarsko.
2001 Místopředseda [České astronomické společnosti](http://www.cas.cz).

Samostatné výstavy

- 1995 Lidi. Lidi? Lidi!
1998 Postindustrialní modernismus – směr bez manifestu, bez osobností, bez budoucnosti
2000 Místa astronomické vzdělanosti 1918 – 1945
2001 Antonín Bečvář – astronom, který miloval mraky

Publikace

- 2000 Místa astronomické vzdělanosti 1918 – 1945
2001 Antonín Bečvář - astronom, který miloval mraky

Česká astronomická společnost (ČAS) vydává od května 1998 tisková prohlášení o aktuálních astronomických událostech a událostech s astronomií souvisejících. Archiv tiskových prohlášení lze najít na Internetu na adrese <http://www.astro.cz/cas/tisk.htm>. S technickými a organizačními záležitostmi ohledně tiskových prohlášení se obraťte na tiskového tajemníka ČAS Pavla Suchana na adrese Štefánikova hvězdárna, Petřín 205, 118 46 Praha 1, tel.: 02/57320540, fax: 02/57325390, e-mail: suchan@observatory.cz.
